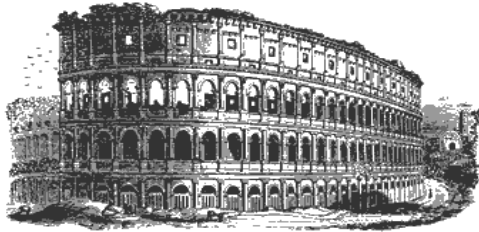

ΠΑΣΧΑ ΣΕ ΜΙΑ ΚΑΤΑΚΟΜΒΗ

Ήταν μήνας Απριλίου. Η νύχτα γλυκιά και ήρεμη άπλωνε τη μελαγχολική σκιά της στις πεδιάδες της Ρώμης. Η φύση σιωπηλή και γαλήνια σκόρπιζε ουράνια ευωδιά και σκέπαζε τη γη με θείο μυστήριο.

Στην ειρηνική αυτήν ώρα δύο άντρες καβαλάρηδες, ο ένας γέροντας κι ο άλλος νέος, προχωρούσαν ρεμβάζοντας αργά αργά για τη Ρώμη. Σε μικρή απόσταση πίσω τους ακολουθούσαν πέντε έξι δούλοι.

Κάποια στιγμή, ο νέος ανασηκώθηκε πάνω στο άλογο και είπε:

- *Θείε μου, βλέπεις το πλήθος του κόσμιου, που βαδίζει με προφύλαξη ανάμεσα στα λιβάδια και κατευθύνεται στη μεγάλη χαράδρα που είναι αριστερά μας; Μου φαίνεται ύποπτο. Μήπως ετοιμάζουν καμιά συνωμοσία εναντίον του Καίσαρα;*
- *Σιωπή, άμναλε! απάντησε αυστηρά ο γέροντας. Δεν ξέρεις πως οι δούλοι που έρχονται πίσω μας, ως και οι τάφοι ακόμα που βρίσκονται στην άκρη του δρόμου, έχουν αυτιά; Ας τους παρακολουθήσουμε και θα δούμε.*

Χωρίς να μιλάνε καθόλου τώρα, οι δυο άντρες ακλούθησαν το πλήθος ως την άκρη της χαράδρας. Εκεί ο γέροντας κατέβηκε από το άλογο και είπε στον ανιψιό του να τον περιμένει.

- *Όσο κι αν αργήσω, ό,τι κι αν συμβεί, σου απαγορεύω να προχωρήσεις περισσότερο, τον πρόσταξε. Θα με περιμένεις εδώ!*

Με πολλή προσοχή, για να μη γλιστρήσει και πέσει, ο πατρίκιος Πόντιος Πιλάτος - αυτός ήταν ο γέροντας - πήρε το μονοπάτι κι άρχισε

να κατεβαίνει στο βάθος της χαράδρας. Σε λίγο μέσα στο σκοτάδι ξεχώρισε μια αόριστη βοή πλήθους. Πότε πότε άκουγε κάτι σαν ομιλία και πότε σιγανούς κι αρμονικούς ύμνους που έμοιαζαν με προσευχή.

Ξαφνικά φλογίτσες κόκκινες από μικρά χωμάτινα φαναράκια φώτισαν τους τοίχους μιας υπόγειας σπηλιάς. Κι ο Πόντιος Πιλάτος, χωρίς να το καταλάβει, βρέθηκε ανάμεσα στο πλήθος. Κανένας δεν τον πρόσεξε, ούτε καν τον πήρε είδηση. Κανένας άλλος, εκτός από τον αρχηγό της συγκέντρωσης, που καθόταν σε ένα σκαμνί λίγο ψηλότερα από τους άλλους.

Ο αρχηγός ήταν ο απόστολος Πέτρος. Είδε τον ξένο, ταραχτηκε, έγινε κάτωχρος και βυθίστηκε σε θλιβερές αναμνήσεις. Γρήγορα όμως συνήλθε, έδειξε στον επισκέπτη μια κενή θέση και τον προσκάλεσε να κάτσει.

Στο μεταξύ η ιερή λειτουργία συνεχιζόταν. Όλοι άκουγαν με κατανύξη τη διήγηση του διακόνου, που με λόγια απλά τους εξιστορούσε το δράμα του Πάθους και το θαύμα της Ανάστασης. Αυτό το θαύμα, που ο Πέτρος με τους κυνηγημένους χριστιανούς γιόρταζαν την ανοιξιάτικη εκείνη νύχτα μέσα στην κατακόμβη.

Αργά αργά και σε τόνο ιεροπρεπή, ο διάκονος μίλησε για την αγωνιώδη νύχτα του Χριστού στο όρος των Ελαιών, για την τραγική περιφορά του στους δρόμους της Ιερουσαλήμ, για το πραιτόριο του Άννα και τον οίκο του Καϊάφα, για τη λιποψυχία και την άρνηση του Πέτρου - που κείνη τη στιγμή ταπεινωμένος έκλαιγε και χτυπούσε το στήθος του με συντριβή - για τους δισταγμούς και τη δειλία του Πιλάτου, για τη φοβερή κραυγή του όχλου «Σταύρωσον, σταύρωσον αυτόν!», για το ακάνθινο στεφάνι και τέλος για το μεγάλο θαύμα της Ανάστασης και το θρίαμβο του Θεού.

Και κατέληξε:

- Και τώρα, αδελφοί μου, ας προσευχηθούμε:
  - ❖ Ας προσευχηθούμε για τους «τυφλούς» Ιουδαίους που δεν αναγνώρισαν το Μεσσία.
  - ❖ Ας προσευχηθούμε για τους εθνικούς* και να ευχηθούμε να παραδεχτούν το εναγγέλιο.
  - ❖ Ας προσευχηθούμε και για μας, να στερεωθεί η πίστη μας και να οπλιστούμε με δύναμη και με γενναιότητα για ν' αντέξουμε στους διωγμούς και στα μαρτύρια.

- Αμήν! Αμήν! απαντούσαν οι πιστοί.
- Ας προσευχηθούμε ακόμη και γι αυτόν τον άνθρωπο, φώναξε με τη βροντερή φωνή του ο Πέτρος κι έδειξε τον ξένο.
- Χριστέ μου! αναφώνησαν πολλοί που αναγνώρισαν τον Πιλάτο και κοίταζαν να κρυφτούν, για να μην πέσουν στη ματιά του.
- Κακό που μας βρήκε! είπαν και μερικές γυναίκες και κόντεψαν να λιποθυμήσουν από τον πανικό που τις έπιασε.

Σοβαρός σοβαρός, αλλά και πολύ ντροπιασμένος και διστακτικός, ο Πόντιος Πιλάτος πλησίασε τον Πέτρο, ζήτησε το λόγο.

- Πολύ έχετε παρεξηγήσει τη στάση μου, αγαπητοί μου άνθρωποι, είπε μέσα σε νεκρική σιγή. Σας βεβαιώνω ειλικρινά πως ήθελα να σώσω το Ναζωραίο. Αλλά δεν μπορούσα. Είχα καθήκον, σαν Ρωμαίος άρχοντας, να προλάβω την εξέγερση του όχλου, που θα τελείωνε με επανάσταση κατά της Ρώμης. Βρισκόμουν σε τραγική κατάσταση. Θυμηθείτε την οργή του λαού και τις πλεκτάνες της συναγωγής κι ελάτε στη θέση μου. Αν ξέρατε τον έλεγχο της συνείδησης μου από τις φριχτές εκείνες ώρες...! Αν ξέρατε πως δε βρίσκω ανάπαυση πουθενά !

- Δεν έχεις ανάγκη να δικαιολογηθείς, πατρίκιε, τον έκοψε ο Πέτρος. Ο Κύριος μας σε συγχώρησε, όπως συγχώρησε και όλους τους άλλους δήμιους του. Κι όπως είδες, πριν από λίγο προσευχηθήκαμε κι εμείς για σένα.

Γυρνώντας υστέρα κατά το πλήθος, ο Πέτρος είπε:

- Τώρα θα τελέσουμε το μυστήριο της Ευσπλαχνίας και της Αγάπης.

Δυο νέοι έφεραν μπροστά του ένα πανέρι με ψωμιά. Τα ευλόγησε, τα έκοψε σε κομμάτια και τα μοίρασε. Οι υπόγειοι θόλοι αντιλάλησαν πάλι από το χαρμόσυνο αλληλούια και η συνάθροιση άρχισε να διαλύεται.

Οι χριστιανοί περνούσαν τώρα ατάραχοι μπροστά στον Πιλάτο και δεν ένιωθαν το παραμικρό μίσος εναντίον του. Μερικοί μάλιστα τον έβλεπαν και με κάποια συμπάθεια.

Αλλά κι ο ίδιος τώρα ένιωθε πιο ήρεμος. Έσυρε το βαρύ βήμα του έξω από την κατακόμβη, ενώ την ψυχή του τη μυριόδερναν ένα σωρό σκέψεις.

(Διασκευή από γαλλικό κείμενο)
Θεόδωρος Γιαννόπουλος

ΠΑΣΧΑ ΣΕ ΜΙΑ ΚΑΤΑΚΟΜΒΗ

Λεξικό

Κατακόμβη: Υπόγειο σύμπλεγμα διαδρόμων και αιθουσών όπου θάβονταν οι νεκροί κατά την Ελληνιστική και τη Ρωμαϊκή περίοδο. Οι χώροι αυτοί χρησιμοποιήθηκαν από τους πρώτους χριστιανούς ως εκκλησίες διότι η θρησκεία τους ήταν παράνομη και οι Ρωμαίοι αυτοκράτορες καταδίωκαν τους χριστιανούς και τους θανάτωναν με φρικτές μεθόδους.

Υπάρχουν και στην Πάφο δύο ρωμαϊκές κατακόμβες, αφιερωμένες στην αγία Σολομωνή και στον άγιο Λαμπριανό.

Πόντιος Πιλάτος: Ρωμαίος πατρίκιος (αριστοκράτης). Υπηρέτησε ως κυβερνήτης της Ρωμαϊκής επαρχίας της Ιουδαίας από το 26 μ.Χ. μέχρι το 36 μ.Χ. Ήταν ο κυβερνήτης που δίκασε τον Ιησού Χριστό και τον καταδίκασε σε θάνατο στο σταυρό. Πέθανε το 41 μ.Χ. στη Βιέννη (αυτοκτόνησε).

Εθνικοί: Οι άνθρωποι που πίστευαν στους 12 Θεούς του Ολύμπου.

Σωστό – Λάθος

		σωστό	λάθος
1	Ο Πόντιος Πιλάτος ταξίδευε προς τη Ρώμη μέσα σε ένα αμάξι που το έσερναν έξι άλογα.		
2	Το βράδυ εκείνο, οι χριστιανοί γιόρταζαν την Ανάσταση του Χριστού.		
3	Ο αρχηγός της συγκέντρωσης των χριστιανών ήταν ο Απόστολος Πέτρος.		
4	Ο πρώτος που αναγνώρισε τον Πιλάτο ήταν ένας τυφλός Ιουδαίος.		

Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής

- Ο Πόντιος Πιλάτος ταξίδευε προς τη Ρώμη:
  - μόνος του.
  - με τον ανεψιό του και τους δούλους τους.
  - με τη γυναίκα και τα παιδιά του.
  - με τον Άγιο Πέτρο.
- Το πλήθος που συγκεντρώθηκε στην κατακόμβη ήταν:
  - συνωμότες που σχεδίαζαν να δολοφονήσουν τον Καίσαρα.
  - χριστιανοί που εκκλησιάζονταν.
  - συγγενείς των νεκρών που πήγαν να φροντίσουν τους τάφους.
  - Ρωμαίοι πολίτες που μαζεύτηκαν να ακούσουν τη διδασκαλία του Αγίου Πέτρου.
- Κατά τη διάρκεια της τελετής στην κατακόμβη, οι άνθρωποι άναψαν:
  - κέρινες λαμπάδες
  - μικρά πήλινα φαναράκια
  - μεγάλες φωτιές
  - κροτίδες

Από ποιο σημείο του κειμένου φαίνεται .....;

Πώς απαντώ ερωτήσεις που αρχίζουν με την πιο πάνω φράση...

- Σε πιο σημείο του κειμένου φαίνεται ότι ο Πιλάτος και η συνοδεία του περνούσαν δίπλα από το νεκροταφείο της πόλης, όταν πρόσεξαν το πλήθος που διέσχιζε τους αγρούς;
- Ο Πιλάτος και η συνοδεία του περνούσαν δίπλα από το νεκροταφείο της πόλης όταν πρόσεξαν το πλήθος. Αυτό φαίνεται στο σημείο που ο Πιλάτος λέει στον ανεπιό του ότι ακόμα και οι τάφοι στην άκρη του δρόμου έχουν αυτιά.

ΠΡΟΣΟΧΗ:

1. Ξεκινούμε την απάντηση με τη δήλωση που θέλουμε να αποδείξουμε.
2. Αν ξεκινήσουμε με τη φράση « Το σημείο του κειμένου όπου φαίνεται.....» θα δημιουργήσουμε μια πολύ μεγάλη πρόταση με συντακτικά προβλήματα.
3. Τη φράση «στο σημείο που...» μπορούμε να την αντικαταστήσουμε με άλλες φράσεις όπως «στη σκηνή που...», «όταν», «εκεί που» .

Ερωτήσεις

1. Ποιος ήταν ο αρχηγός της συγκέντρωσης στην κατακόμβη;

---

2. Πώς αντέδρασε ο αρχηγός της συγκέντρωσης όταν αναγνώρισε τον Πιλάτο;

---

3. Για ποιους προσευχήθηκαν οι χριστιανοί στο τέλος της Θείας Λειτουργίας;

---

4. Από ποιο σημείο του κειμένου φαίνεται ότι οι χριστιανοί τρομοκρατήθηκαν όταν ο αρχηγός τους έδειξε, με το χέρι του, τον Πιλάτο; Γιατί φοβήθηκαν τόσο;

---

5. Πώς δικαιολογήθηκε ο Πιλάτος στους χριστιανούς, για την καταδικαστική απόφαση που είχε πάρει εναντίον του Χριστού;

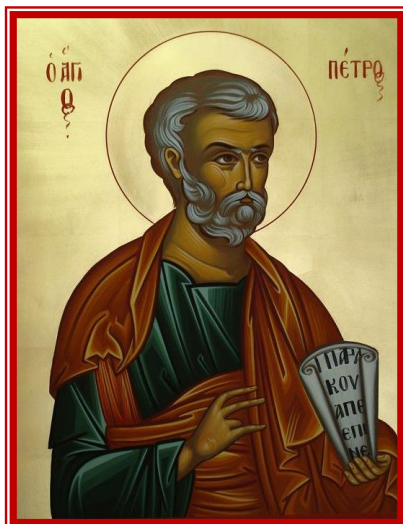

ΠΧΙ

ΕΡΕΥΝΑ
«ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΕΤΡΟΣ»

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΗ
ΣΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
8-10 ΓΡΑΜΜΕΣ ΜΟΝΟ

Λογική: Λήψη απόφασης

Ποιες σκέψεις περνούν από το μυαλό του Πιλάτου, όταν ο Απόστολος Πέτρος σηκώνεται και τον αποκαλύπτει στους χριστιανούς, δείχνοντας τον με το δάκτυλο.

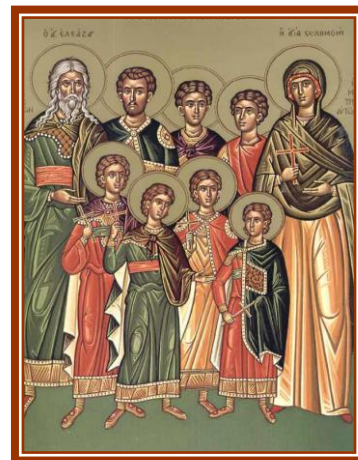
Βρίσκω ένα κείμενο και το διαβάζω.

Σημειώνω τις σημαντικές πληροφορίες και τις γράφω με δικά μου λόγια.

ΔΕΝ κάνω copy / paste ή αντιγραφή όλου του κειμένου από κάποια ιστοσελίδα.

Πριν πάρει την απόφαση να πάρει ήρεμα το λόγο και να απευθυνθεί στη συγκέντρωση, σίγουρα ο Πόντιος Πιλάτος σκέφτηκε και άλλες επιλογές. Αφού ζύγισε τα υπέρ και τα κατά κάθε ιδέας, διάλεξε τον πιο λογικό τρόπο δράσης για να χειριστεί τη δύσκολη κατάσταση.

Ανάπτυξε την πιθανή πορεία των σκέψεων του Πόντιου Πιλάτου.

Η κατακόμβη της Αγίας Σολομωνής στην Πάφο

Η κατακόμβη της Αγίας Σολομωνής (ή Σολομωνής) στην Κάτω Πάφο είναι αρχαίος τάφος της ελληνιστικής περιόδου (323 π.χ – 58 π.χ) με υπαίθρια αυλή γύρω από την οποία ανοίχτηκαν οι νεκρικοί θάλαμοι. Ο τάφος αυτός διασκευάστηκε για λατρευτικούς σκοπούς και χρησιμοποιήθηκε ως χριστιανική κατακόμβη κατά τη ρωμαϊκή περίοδο. Κατά τη μέση Βυζαντινή περίοδο συνέχισε να αποτελεί ιερό χώρο, οπότε και αγιογραφήθηκε ο ανατολικός θάλαμος (σπήλαιο).

Στην κατακόμβη μας οδηγεί κτιστή σκάλα σχήματος «Γ». Η σκάλα καταλήγει σε υπαίθρια αυλή γύρω από την οποία ανοίγονται τέσσερις νεκρικοί θάλαμοι. Πάνω από το νότιο θάλαμο δεσπόζει μια μεγάλη τρεμιθιά που είναι ριζωμένη στη λιθοδομή της πρόσοψης του. Οι πιστοί συνηθίζουν να κρεμούν μαντήλια στα κλαδιά της, ως τάμα προς την Αγία Σολομωνή.

Στο βαθύτερο θάλαμο μας οδηγεί δεύτερη λαξευτή σκάλα, που είναι ιδιαίτερα απότομη και γλιστερή από την υγρασία. Η σκάλα καταλήγει σε ένα αβαθές πηγάδι (αγίασμα).

Ανατολικά του αγιάσματος υπάρχει ο μεγάλος ορθογώνιος θάλαμος που έχει μετατραπεί σε εκκλησία. Έχει διαστάσεις 6 X 5 m και στο βάθος του υπάρχει λαξευτή ημικυκλική αψίδα με πέτρινη κόγχη που λειτουργούσε ως Αγία Πρόθεση. Στην αψίδα και στον ανατολικό τοίχο αυτού του θαλάμου διασώζονται τοιχογραφίες του 10^{ου} – 12^{ου} αιώνα μ.Χ.

Η κεντρική τοιχογραφία της αψίδας εικονίζει την Παναγία και το Χριστό ανάμεσα στους Αρχαγγέλους. Η τοιχογραφία αυτή είναι σε κακή κατάσταση λόγω της υγρασίας που έχει εισχωρήσει στο βράχο. Σε σχετικά καλή κατάσταση σώζεται, ωστόσο, η τοιχογραφία των «Τριών Ιεραρχών», που είναι ζωγραφισμένη στη νότια πλευρά της αψίδας.

Στην πόλη μας υπάρχει και δεύτερη χριστιανική κατακόμβη που είναι αφιερωμένη στον Άγιο Λαμπριανό. Η κατακόμβη αυτή βρίσκεται επίσης στην Κάτω Πάφο.

Οι Άγιοι Επτά Μακκαβαίοι, η μητέρα τους Σολομωνή και ο δάσκαλός τους Ελεάζαρ

Μετά το θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου (323 π.Χ.), οι στρατηγοί του χώρισαν την αυτοκρατορία που δημιούργησε ο μεγάλος στρατηλάτης αναμεταξύ τους. Έτσι δημιουργήθηκαν τα «Ελληνιστικά βασίλεια», βασίλεια δηλαδή που είχαν Έλληνες (Μακεδόνες) βασιλιάδες. Στα βασίλεια αυτά οι Έλληνες βασιλιάδες συνήθως σέβονταν τα έθιμα, τη θρησκεία και τις παραδόσεις των λαών, ωστόσο προσπαθούσαν να τους μεταδώσουν και στοιχεία από τον Ελληνικό πολιτισμό, όπως την Ελληνική γλώσσα και τη φιλοσοφία.

Το 167 π.Χ., στο βασίλειο της Συρίας έγινε βασιλιάς ο Αντίοχος Δ΄ ο Επιφανής. Ο Αντίοχος κατάφερε να προωθήσει ανάμεσα στους κατοίκους του βασιλείου του όχι μόνο την Ελληνική γλώσσα και τον τρόπο ζωής, αλλά και την Εθνική θρησκεία (των 12 θεών του Ολύμπου). Αυτό το πράγμα προκάλεσε αντιδράσεις ανάμεσα σε κάποιες από τις εθνότητες του βασιλείου του, ιδίως ανάμεσα στους Μακκαβαίους Ισραηλίτες, που επαναστάτησαν εναντίον του. Τότε ο Αντίοχος εκστράτευσε εναντίον τους και όταν κατέλαβε την πόλη της Ιερουσαλήμ, μπήκε στο Ναό του Σολομώντα και θυσίασε στο θεό Δία ένα γουρούνι στο θυσιαστήριο.

Στη συνέχεια προσπάθησε να εξαναγκάσει οχτώ αιχμάλωτους Μακκαβαίους (7 νεαρά αδέρφια και τον ενενηντάχρονο δάσκαλό τους) να φάνε από τα όπτανα της θυσίας. Αυτοί αρνήθηκαν και ο Αντίοχος διέταξε να τους εκτελέσουν. Η μητέρα των 7 νέων που παρακολούθησε το θάνατο των παιδιών της, ρίχτηκε μόνη της στη φωτιά και έχασε τη ζωή της.

Η γυναίκα αυτή ονομαζόταν Σολομωνή. Παρόλο που η Σολομωνή και οι επτά Μακκαβαίοι δεν ήταν χριστιανοί μάρτυρες αλλά μάρτυρες της παλαιάς Διαθήκης, η εκκλησία μας τους τιμά ως αγίους και γιορτάζει τη μνήμη τους την 1^η Αυγούστου. Στην Κύπρο υπάρχουν δύο εκκλησίες αφιερωμένες στην Αγία Σολομωνή: μια στην κατεχόμενη Κώμα του Γιαλού και μια κατακόμβη στην Κάτω Πάφο.